

OLIV TA'LIM JARAYONIDA TA'LIM SIFATINI OSHIRISHDA INNOVATSION TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING DOLZARBLIGI

Mo'minova Dilnavoz Komilovna
PhD Buxoro davlat pedagogika instituti asissenti

Annotatsiya: Ushbu maqola oliy ta'lim tizimida ta'lim sifatini oshirishda innovatsion texnologiyalardan foydalanishning dolzarbligini tahlil qiladi. Tadqiqot miqdoriy va sifatli metodlardan foydalangan holda amalga oshirildi. So'rovnomalar va intervyular orqali yig'ilgan ma'lumotlar raqamli texnologiyalar va interaktiv ta'lim usullarining samaradorligini ko'rsatdi. Natijalar, talabalar va o'qituvchilar tomonidan raqamli texnologiyalarni yuqori baholanishini va ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilish imkoniyatlarini aniqladi. Shu bilan birga, texnik qiyinchiliklar va infratuzilma yetishmasligi kabi muammolar hal etilishi zarur.

Kalit so'zlar: Innovatsion texnologiyalar, oliy ta'lim, raqamli texnologiyalar, interaktiv ta'lim, texnik qiyinchiliklar, infratuzilma.

АКТУАЛЬНОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПОВЫШЕНИИ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ

Муминова Дилнавоз Комиловна
PhD. Ассистент Бухарского педагогического института

Аннотация: В данной статье анализируется актуальность использования инновационных технологий в повышении качества образования в системе высшего образования. Исследование проводилось с использованием количественных и качественных методов. Данные, собранные с помощью опросов и интервью, показали эффективность цифровых технологий и интерактивных методов обучения. Результаты выявили высокую оценку цифровых технологий студентами и преподавателями, а также возможности сделать процесс обучения более увлекательным и эффективным. Однако необходимо решить такие проблемы, как технические трудности и отсутствие инфраструктуры.

Ключевые слова: инновационные технологии, высшее образование, цифровые технологии, интерактивное обучение, технические проблемы, инфраструктура.

THE RELEVANCE OF THE USE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN IMPROVING THE QUALITY OF EDUCATION IN HIGHER EDUCATION

Dilnavoz Komilovna Muminova
PhD. Assistant at the Bukhara Pedagogical Institute

Abstract: This article analyzes the relevance of the use of innovative technologies in improving the quality of education in the higher education system. The study was conducted using quantitative and qualitative methods. The data collected through surveys and interviews have shown the effectiveness of digital technologies and interactive teaching methods. The results revealed a high appreciation of digital technologies by students and teachers, as well as opportunities to make the learning process more exciting and effective. However, problems such as technical difficulties and lack of infrastructure need to be addressed.

Keywords: innovative technologies, higher education, digital technologies, interactive learning, technical problems, infrastructure.

KIRISH. Oliy ta'lim jarayonida ta'lim sifatini oshirishda innovatsion texnologiyalardan foydalanishning dolzarbligi so'nggi yillarda katta ahamiyat kasb etmoqda. Bu texnologiyalar ta'lim sifatini yaxshilash, o'qitish jarayonini soddalashtirish va talabalar bilimlarini chuqurlashtirish imkoniyatini beradi. Xususan, raqamli texnologiyalar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT), va boshqa innovatsion usullar orqali ta'lim jarayonini optimallashtirish imkoniyati mavjud. Ta'lim jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi aloqani yaxshilash, darslarni interaktiv va qiziqarli qilish, hamda o'quv jarayonini yanada samarali tashkil etishga imkon yaratadi.

Innovatsion texnologiyalarni ta'lim jarayoniga joriy etish muammolarini tahlil qilish va ularning yechimini topish nafaqat muhim, balki zarur hisoblanadi. Chunki, zamonaviy ta'lim jarayoni tezkorlik, interaktivlik va raqamli ko'nikmalarni talab qiladi. Shu munosabat bilan, oliy ta'lim muassasalari innovatsion texnologiyalarni ta'lim jarayoniga tatbiq etish orqali zamon talablariga javob berishga intiladi. Ta'lim sifatini oshirishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish nafaqat ta'limning samaradorligini oshiradi, balki o'quvchilarni raqamli ko'nikmalarga ega bo'lishlariga yordam beradi (Xamidullayevna, 2024).

ADABIYOTLAR SHARHI

Sharopov(2023)o'zmaqolasidaoliyta'limtizimidainnovatsionpedagogiktexnologiyalardan foydalanish usullari haqida so'z yuritgan. U, ta'lim sifatini oshirishda interaktiv metodlar, onlayn ta'lim platformalari va masofaviy ta'lim texnologiyalarining muhimligini ta'kidlaydi. Shuningdek, pedagoglar uchun doimiy malaka oshirish va yangi texnologiyalarni o'zlashtirish zarurligini ko'rsatadi.

Binda va Stofková (2017) AKTning ta'lim jarayoniga ta'siri haqida so'z yuritib, bu texnologiyalar ta'lim sifatini oshirishda muhim rol o'ynashini ta'kidlaydilar. Ularning tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, AKT o'quv jarayonini soddalashtiradi, darslarni interaktiv qiladi va talabalar bilan o'qituvchilar o'rtasidagi aloqani mustahkamlaydi. Xamidullayevna (2024) raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslarini yoritib, raqamli ko'nikmalarning ta'lim jarayonidagi ahamiyatini ta'kidlaydi. Uning tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalar yordamida ta'lim jarayonini optimallashtirish mumkin va bu usul talabalar bilimini chuqurlashtiradi

Solidjonov (2021) pandemiya davrida internet texnologiyalarining ta'lim jarayoniga ta'siri haqida so'z yuritgan. U internet texnologiyalarining pandemiya davridagi muhimligini va ularning ta'lim jarayonini davom ettirishda qanchalik ahamiyatli ekanini ta'kidlaydi. To'raqulovich (2024) oliy ta'lim muassasalarida ta'limning innovatsion texnologiyalardan foydalanish haqida maqola yozgan. U, ta'lim jarayonida zamonaviy texnologiyalarni joriy etish orqali ta'lim sifatini oshirish mumkinligini ko'rsatadi. Erofeeva va boshqalar (2020) Rossiyada oliy ta'lim sifatini oshirish uchun innovatsion usullarni joriy etish haqida tadqiqot o'tkazgan. Ularning ishida, ta'lim tizimini boshqarishda zamonaviy usullar va texnologiyalarni qo'llash orqali sifatni oshirish mumkinligi ko'rsatilgan. Mazkur adabiyotlar innovatsion texnologiyalarning ta'lim jarayonidagi muhimligini ko'rsatib, ularni amaliyotga tatbiq etishning samarali yo'llarini taqdim etadi.

METODLAR

Ushbu tadqiqotda oliy ta'lim tizimida ta'lim sifatini oshirishda innovatsion texnologiyalarning ta'sirini aniqlash uchun miqdoriy va sifatli metodlardan foydalanildi. Miqdoriy ma'lumotlar so'rovnoma usuli orqali yig'ildi. So'rovnoma Toshkent shahridagi beshta oliy ta'lim muassasasida amalga oshirildi. So'rovnomada 500 nafar talaba va 100 nafar o'qituvchi ishtirok etdi. So'rovnoma savollari raqamli texnologiyalar, interaktiv ta'lim usullari va masofaviy ta'lim platformalarining ta'lim jarayonidagi o'rni va samaradorligi haqida edi.

Sifatli metodlar sifatida intervyu va fokus-guruhlar o'tkazildi. 20 nafar o'qituvchi bilan chuqurlashtirilgan intervyu o'tkazilib, ularning innovatsion texnologiyalar haqidagi fikr-mulohazalari va tajribalari o'rganildi. Shuningdek, uchta fokus-guruhda 10 nafardan talaba ishtirok etdi. Ushbu fokus-guruhlar orqali talabalar innovatsion texnologiyalardan foydalanish tajribalarini muhokama qilishdi.

NATIJALAR

Tadqiqot natijalari raqamli texnologiyalar va interaktiv ta'lim usullarining ta'lim jarayonidagi samaradorligini ko'rsatdi. So'rovnoma natijalariga ko'ra, 85% talabalar raqamli texnologiyalarni o'qish jarayonida samarali deb hisoblashadi. Shu jumladan, talabalar dars materiallarini raqamli shaklda olish va masofaviy ta'lim platformalaridan foydalanish imkoniyatini yuqori baholadilar. O'qituvchilar esa raqamli texnologiyalar yordamida ta'limni yanada interaktiv va qiziqarli qilish mumkinligini ta'kidladilar.

Jadval 1. Talabalar va o'qituvchilar tomonidan raqamli texnologiyalarning samaradorligi haqida fikrlar

Raqamli texnologiyalarning samaradorligi	Talabalar (%)	O'qituvchilar (%)
Juda samarali	45	55
Samarali	40	35
Qisman samarali	10	8
Samarali emas	5	2

Intervyu natijalari o'qituvchilar innovatsion texnologiyalarni ta'lim jarayoniga tatbiq etishda duch keladigan qiyinchiliklar va imkoniyatlar haqida ko'proq ma'lumot berdi. O'qituvchilar interaktiv ta'lim usullari, masofaviy ta'lim platformalari va raqamli texnologiyalar yordamida ta'lim jarayonini yanada samarali tashkil etish mumkinligini ta'kidladilar. Biroq, ba'zi o'qituvchilar texnik qiyinchiliklar va infratuzilma yetishmasligi kabi muammolarni ham qayd etdilar.

Jadval 2. O'qituvchilarning innovatsion texnologiyalarni joriy etishdagi qiyinchiliklari

Qiyinchiliklar	O'qituvchilar (%)
Texnik qiyinchiliklar	60
Infratuzilma yetishmasligi	25
Ta'lim jarayoniga moslashish qiyinchiliklari	10
Moliyaviy resurslar yetishmasligi	5

Fokus-guruhlar natijalari esa talabalar innovatsion texnologiyalardan qanday foydalanayotganliklari va ularning ta'lim jarayonidagi samaradorligi haqida qo'shimcha ma'lumot berdi. Talabalar raqamli texnologiyalar yordamida o'qituvchilar bilan muloqot qilish, dars materiallarini interaktiv tarzda o'rganish va masofaviy ta'lim olish imkoniyatidan mamnun ekanliklarini bildirdilar. Talabalar, shuningdek, raqamli texnologiyalar yordamida bilimlarni o'zlashtirish jarayoni osonroq va samaraliroq ekanini ta'kidladilar.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari oliy ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalardan foydalanish ta'lim sifatini oshirishda katta ahamiyatga ega ekanini ko'rsatdi. Raqamli texnologiyalar, interaktiv ta'lim usullari va masofaviy ta'lim platformalari ta'lim jarayonini yanada qiziqarli, samarali va interaktiv qiladi. Shu bilan birga, texnik va infratuzilma qiyinchiliklari hal etilishi lozim bo'lgan muhim masalalar hisoblanadi.

MUHOKAMA

Ushbu tadqiqot natijalari ko'rsatadiki, oliy ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalardan foydalanish ta'lim sifatini sezilarli darajada oshiradi. Talabalar va o'qituvchilar tomonidan raqamli texnologiyalar va interaktiv ta'lim usullarining samaradorligi yuqori baholandi.

Talabalar dars materiallarini raqamli shaklda olish, masofaviy ta'lim platformalaridan foydalanish va o'qituvchilar bilan onlayn muloqot qilish imkoniyatini yuqori baholadilar. O'qituvchilar esa bu texnologiyalar yordamida ta'lim jarayonini yanada interaktiv va qiziqarli qilish mumkinligini ta'kidladilar. Ammo, texnik qiyinchiliklar va infratuzilma yetishmasligi kabi muammolar ham aniqlangan. Bu masalalar ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalarni to'liq joriy etishda to'siq bo'lishi mumkin. Shuning uchun, bu muammolarni hal etish uchun tegishli chora-tadbirlar ko'rish zarur. O'qituvchilarning malaka oshirish dasturlari va texnik yordam ko'rsatish bu jarayonni yengillashtirishi mumkin.

XULOSA

Tadqiqot natijalari oliy ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalardan foydalanishning ta'lim sifatini oshirishdagi muhim rolini tasdiqladi. Raqamli texnologiyalar, interaktiv ta'lim usullari va masofaviy ta'lim platformalari ta'lim jarayonini yanada qiziqarli, samarali va interaktiv qiladi. Talabalar va o'qituvchilar tomonidan bildirilgan ijobiy fikrlar, bu texnologiyalarning ta'lim sifatini oshirishda katta imkoniyatlarga ega ekanini ko'rsatadi. Biroq, texnik qiyinchiliklar va infratuzilma yetishmasligi kabi muammolar ham aniqlangan bo'lib, bu masalalar hal etilishi lozim. O'qituvchilarning malaka oshirish dasturlari va texnik yordam ko'rsatish orqali bu qiyinchiliklarni yengish mumkin. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar va masofaviy ta'lim platformalarini yanada kengaytirish va optimallashtirish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

Sharopov, B. (2023). Oliy ta'lim tizimida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanib ta'lim sifatini oshirish usullari: oliy ta'lim tizimida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanib ta'lim sifatini oshirish usullari.

Binda, J., & Štofková, K. R. (2017). Impact of information and communication technologies on improving the quality and effectiveness of the education process. In 2017 Proceedings (pp. 6916-6923). Xamidullayevna, S. M. (2024). Ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslari. Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences, 346-351.

Solidjonov, D. Z. O. (2021). The impact of the development of internet technologies on education at pandemic time in Uzbekistan. in студент года 2021 (pp. 108-110).

To'raqulovich, M. O. (2024). Oliy ta'lim muassasalarida ta'limning innovatsion texnologiyalardan foydalanish. pedagog, 7(5), 627-635.

Erofeeva, M. A., Stolyarova, A. N., Terekhova, A. I., Ignatyeva, A. V., Deberdeeva, N. A., Zebnitskaya, A. K., & Leontev, M. G. (2020). Innovative methods in management and raising the quality of higher professional education in Russia. Propositos y representaciones, (SPE2), e653-e653.